

การติดตามการปฏิบัติงานของครูบัญชีอาสา ตามนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2554 (สำรวจข้อมูลจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ 76 จังหวัด)

กลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
9 พฤษภาคม 2554

การบริหารจัดการกลุ่มเป้าหมายโครงการพัฒนาภูมิปัญญาสู่ต้นทุนอาชีพ ปีงบประมาณ 2554

- ♦ สอนบัญชีกลุ่มเป้าหมาย 400,957 ราย
- ♦ ติดตามกลุ่มเป้าหมาย 53,320 ราย (คำรับรองกรมฯ กำหนดไว้ ร้อยละ 12 ของจำนวนที่สอน)

ครูบัญชีที่รับงาน

- ♦ สอนบัญชีกลุ่มเป้าหมาย 298,433 ราย
(74.43 ของเป้าหมายการสอนทั้งสิ้น)
- ♦ ติดตามกลุ่มเป้าหมาย 49,719 ราย
(93.25 ของเป้าหมายติดตามกระตุ้นการเรียนรู้ทั้งสิ้น)

ครูบัญชีที่รับงาน ปี 2554 จำนวน 3,082 ราย

- ♦ เป็นเครือข่ายของครูบัญชีหลัก 608 ราย (19.73%)
- ♦ เป็นครูบัญชีหลัก 2,474 ราย (80.27%)

พื้นที่ในการปฏิบัติงาน

- ♦ ทุกพื้นที่ในจังหวัด 435 ราย (14.12%)
- ♦ เฉพาะพื้นที่ใกล้เคียง 2,629 ราย (85.30%)
- ♦ อื่นๆ (เฉพาะพื้นที่ของตน) 18 ราย (0.58%)

สตส. ดำเนินการเอง 59 จังหวัด (77.63% ของ สตส.ทั้งสิ้น)

- ♦ สอนบัญชี 102,524 ราย (25.57% ของเป้าหมายการสอนทั้งสิ้น)
- ♦ ติดตาม 3,601 ราย (6.75% ของเป้าหมายการติดตามกระตุ้นการเรียนรู้ทั้งสิ้น)

สาเหตุที่ สตส. ดำเนินการเอง

- ♦ ครูบัญชีไม่มีเวลา และไม่สะดวกที่ต้องดำเนินการแบบต่อเนื่อง
- ♦ ครูบัญชีมีภารกิจหลายด้าน / ไม่สะดวกในช่วงเวลาที่ต้องทำงาน
- ♦ กลุ่มเป้าหมายไม่เชื่อมั่นในครูบัญชี
- ♦ เป็นพี่เลี้ยงในการสอนบัญชีและติดตามให้ครูบัญชีได้เรียนรู้วิธีการ
- ♦ การนัดหมายสามารถทำได้สะดวกกว่าครูบัญชี (การติดต่อครูบัญชีบางรายต้องอาศัยผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งใช้เวลานาน หรือไม่ให้ความสำคัญ)
- ♦ สตส. จะเข้าปฏิบัติงานสอน / ติดตามในขณะที่เข้าประชุมกลุ่มสมาชิก หรือสอบทานหนี้
- ♦ เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นเป้าหมายกลุ่มใหญ่ และไม่มีค่าวิทยากร
- ♦ ครูบัญชีส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทุกพื้นที่ แต่เป้าหมายมีกระจายทั้งจังหวัด
- ♦ ไม่มีครูบัญชีในพื้นที่
- ♦ ค่าใช้จ่ายสูง / เดินทางไกล (ครูบัญชีไม่มีพาหนะ หรือไม่คุ้มกับค่าตอบแทน)
- ♦ เป็นกลุ่มเป้าหมายการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งจะต้องติดตามให้ทำบัญชีได้มากที่สุด
- ♦ ในช่วงต้นปีงบประมาณ งานสอนบัญชีมีไม่มาก และบุคลากรของ สตส. มีความพร้อม
- ♦ เป็นคณะทำงานติดตามประเมินผลของกลุ่มเป้าหมายในจังหวัด

ครูบัญชีที่รับงานในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 3,082 ราย

ครูบัญชีที่สอนอย่างเดียว 837 ราย (สอนกลุ่มเป้าหมาย 62,489 คน)			ครูบัญชีที่ติดตามอย่างเดียว 158 ราย (ติดตามกลุ่มเป้าหมาย 4,612 คน)			ครูบัญชีที่สอนและติดตาม จำนวน 2,087 ราย (สอนกลุ่มเป้าหมาย 235,944 คน และติดตาม 45,107 คน)				
กลุ่มเป้าหมายที่สอน	จำนวน ครู	จำนวน เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมายที่ติดตาม	จำนวน ครู	จำนวน เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมายที่สอน และติดตาม	จำนวนครู		จำนวนเป้าหมาย	
							สอน	ติดตาม	สอน	ติดตาม
♦ บริหารจัดการน้ำ	6	836	♦ บริหารจัดการน้ำ	24	1,218	♦ บริหารจัดการน้ำ	91	113	5,843	6,663
♦ พื้นที่ประสบภัย	70	6,400	♦ พื้นที่ประสบภัย	35	679	♦ พื้นที่ประสบภัย	360	333	34,200	6,148
♦ พระราชดำริ	13	899	♦ พระราชดำริ	6	148	♦ พระราชดำริ	64	62	3,475	1,793
♦ บูรณาการร่วมกับกษ.	3	425	♦ บูรณาการร่วมกับกษ.	2	50	♦ บูรณาการฯ	35	24	2,924	381
♦ สถาบันเกษตรกร/อื่นๆ	770	53,929	♦ สถาบันเกษตรกร/อื่นๆ	92	2,517	♦ สถาบันเกษตรกร/ อื่นๆ	1,826	1,719	189,502	30,122
พื้นที่ในการปฏิบัติงาน			พื้นที่ในการปฏิบัติงาน			พื้นที่ในการปฏิบัติงาน				
♦ ทุกพื้นที่ในจังหวัด	165 ราย (19.71%)		♦ ทุกพื้นที่ในจังหวัด	9 ราย (5.70%)		♦ ทุกพื้นที่ในจังหวัด	261 ราย (12.51%)			
♦ เฉพาะพื้นที่ใกล้เคียง	670 ราย (80.05%)		♦ เฉพาะพื้นที่ใกล้เคียง	148 ราย (93.67%)		♦ เฉพาะพื้นที่ใกล้เคียง	1,811 ราย (86.77%)			
♦ อื่นๆ (เฉพาะพื้นที่นั้น)	2 ราย (0.24%)		♦ อื่นๆ (เฉพาะพื้นที่นั้น)	1 ราย (0.63%)		♦ อื่นๆ (เฉพาะพื้นที่นั้น)	15 ราย (0.72%)			
ระดับชั้นคุณภาพครู (ร้อยละของครูที่สอน)			ระดับชั้นคุณภาพครู (ร้อยละของครูที่ติดตาม)			ระดับชั้นคุณภาพครู (ร้อยละของจำนวนครูที่สอนและติดตาม)				
♦ ดีมาก	169 ราย (20.19%)		♦ ดีมาก	39 ราย (24.68%)		♦ ดีมาก	543 ราย (26.02 %)			
♦ ดี	346 ราย (41.34%)		♦ ดี	102 ราย (64.56%)		♦ ดี	1,074 ราย (51.46 %)			
♦ พอใช้	322 ราย (38.47%)		♦ พอใช้	17 ราย (10.76%)		♦ พอใช้	470 ราย (22.52 %)			

หมายเหตุ : ครูบัญชี 1 คน สามารถสอน / ติดตามกลุ่มเป้าหมายได้หลายพื้นที่

การติดตามการปฏิบัติงานของครูบุญชีอาสา ตามนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2554

(รวบรวมข้อมูลจาก 8 สตท. : สตท.1-4 , 6-7 และ 9-10)

กลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ

9 พฤษภาคม 2554

ข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสาที่ตอบแบบสอบถาม

(ครูบัญชีเก่า ร้อยละ 86.6 / ครูบัญชีใหม่ปี 54 ร้อยละ 13.4)

718 ราย

เพศ	ร้อยละ
หญิง	58.3
ชาย	41.7

การศึกษา	ร้อยละ
♦ ต่ำกว่า ป.ตรี	74.4
♦ ป.ตรี	21.6
♦ สูงกว่า ป.ตรี	4.0

อาชีพ	ร้อยละ
♦ ด้านพืช	72.6
♦ ด้านปศุสัตว์	18.5
♦ ด้านประมง	14.3
♦ ด้านอื่นๆ	35.5

การเข้ามาเป็นครูบัญชี	ร้อยละ
♦ สำนักงาน/ผู้สอบบัญชีชักชวน	65.9
♦ เพื่อนครูบัญชีด้วยกันชักชวน	27.2
♦ มาสมัครด้วยตนเอง	22.6
♦ อื่นๆ (หน่วยงานอื่นแนะนำ)	6.4

หน่วยงานที่ครูบัญชีทำงานให้	ร้อยละ
♦ กรมพัฒนาที่ดิน (หมอดิน)	18.9
♦ กระทรวงเกษตรฯ (ปราชญ์ชาวบ้าน)	26.3
♦ สาธารณสุข (อสม.)	40.3
♦ อื่นๆ	32.5

ตำแหน่งในชุมชน	ร้อยละ
♦ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	14.1
♦ กรรมการสัจจะออมทรัพย์	32.3
♦ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	45.8
♦ กรรมการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์	25.1
♦ กรรมการ/เจ้าหน้าที่กลุ่มเกษตรกร	31.2
♦ กรรมการวิสาหกิจชุมชน	23.3
♦ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	8.8
♦ อาสาสมัครสาธารณสุขฯ (อสม.)	8.4
♦ อื่นๆ (อพส./อพม./หน่วยงานอื่นๆ)	26.5

พื้นที่ที่สอน/ติดตาม	ร้อยละ
♦ ในพื้นที่หมู่บ้านใกล้เคียง	33.0
♦ ภายในตำบลเดียวกัน	26.3
♦ ภายในอำเภอเดียวกัน	20.2
♦ สามารถทำได้ทุกพื้นที่	20.5

วิธีการจัดบัญชี	ร้อยละ
♦ จัดในสมุดของกรมฯ เท่านั้น	37.2
♦ จัดในสมุดอื่นก่อนแล้วค่อยบันทึกในสมุดของกรมฯ	53.1
♦ จัดในสมุดอื่นหรือของหน่วยงานอื่น	4.7
♦ อื่น ๆ (จัดในสมุดแล้วบันทึกลงคอมพิวเตอร์)	1.9
♦ ไม่จัด	3.1

การทำงานของครูบัญชี	ร้อยละ
♦ สอนเฉพาะบัญชีครัวเรือน	13.2
♦ สอนเฉพาะต้นทุนอาชีพ	2.3
♦ สอนทั้ง 2 อย่าง	19.8
♦ ติดตามและเก็บข้อมูล	5.7
♦ ทำทั้งสอนและติดตามฯ	59.0

การทำบัญชี	ระยะเวลาในการทำบัญชี						ความถี่ในการลงบัญชี (ร้อยละ)			
	มากกว่า 6 เดือน		น้อยกว่า 6 เดือน		ไม่ทำ		ทุก	ทุก	ทุก	อื่น ๆ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	วัน	สัปดาห์	เดือน	
ครัวเรือน	606	84.4	66	9.2	46	6.4	57.9	18.7	17.3	6.1
ต้นทุนอาชีพ	497	69.2	85	11.8	136	18.9	34.4	22.7	28.0	14.9

การปฏิบัติงานของครูบัญชี : ด้านการสอนบัญชี

การมอบหมายงานให้ครูบัญชี	ร้อยละ	วิธีการสอน	ร้อยละ	รูปแบบการสอน	ร้อยละ
♦ ได้รับเป็นหนังสือมอบหมายงาน ♦ ได้รับโทรศัพท์จากสำนักงาน ♦ ได้รับการติดต่อจากครูบัญชีด้วยกัน ♦ เจ้าหน้าที่จาก สตส.มาติดต่อที่บ้าน ♦ อื่น ๆ	26.6 35.5 16.9 46.1 7.0	♦ สอนแบบตัวต่อตัว ♦ สอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย ♦ สอนแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนอบรม ♦ อื่นๆ	47.8 51.4 35.5 2.2	♦ สอนตามตัวอย่างในสมุดที่กรมฯ แจก ♦ สอนโดยการยกตัวอย่างของตนเอง/ผู้อื่น ♦ อื่น ๆ	59.7 56.3 8.6

การจัดให้มีครูบัญชีเครือข่าย						
ครูบัญชี เครือข่าย	ครูบัญชีเครือข่าย		การแบ่งงานของครูบัญชี (กรณีมีครูเครือข่าย)			
			มีการแบ่งงานให้ครูเครือข่าย		ไม่แบ่งงาน (สอนเองทั้งหมด)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละของ ครูที่มีเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละของ ครูที่มีเครือข่าย
มี	396	55.2	256	64.6	140	35.4
ไม่มี	322	44.8				

วิธีการที่ครูบัญชีติดต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะสอน	ร้อยละ
♦ เข้าไปพบตามบ้านเป้าหมายรายบุคคล ♦ ให้ผู้นำชุมชนเป็นนัดหมาย ♦ เข้าไปประชาสัมพันธ์ที่จุดรวมสำคัญของหมู่บ้าน ♦ เสี่ยงตามสายใจชุมชน ♦ ได้รับการติดต่อจากกลุ่มเป้าหมาย ♦ อื่น ๆ	54.9 35.9 39.3 14.2 18.2 10.7

วิธีการรับเงิน	ร้อยละ
♦ รับเงินสด ♦ รับเป็นเช็ค ♦ โอนเข้าบัญชีธนาคาร ♦ อื่น ๆ	56.0 0.8 1.5 41.7

ระยะเวลาการรับเงิน	ร้อยละ
♦ รับเลยทันที ♦ ได้รับหลังจากทำงานเสร็จแล้ว ♦ รับโดยวิธีอื่น ๆ	13.8 42.2 44.0

การปฏิบัติงานของครูบัญชี : ด้านการสอนบัญชี

เทคนิคการสอนบัญชีของครูบัญชี
♦ ต้องรู้และศึกษาสถานะของกลุ่มเป้าหมาย ♦ เตรียมสื่อการสอน/เอกสารให้พร้อม ♦ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วิทยุชุมชนเสียงตามสาย ฯลฯ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ♦ ระหว่างการสอนจะอธิบายให้เห็นข้อดีและประโยชน์ของการจดบันทึกบัญชีหรือเตรียมบุคคลต้นแบบทางบัญชี เพื่อให้เป็นแบบอย่าง หรือเปิดเผยข้อมูลของครูบัญชี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรร่วมมือในการทำบัญชีและเห็นความสำคัญ ♦ รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีร่วมกัน ♦ สร้างแรงจูงใจในการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาอุปสรรคในการสอนบัญชี	ร้อยละ
♦ ไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน เพราะมองไม่เห็นความสำคัญในการทำบัญชี ไม่รู้ว่าทำแล้วจะได้อะไร	38.3
♦ เกษตรกรไม่เข้าใจการทำบัญชี ไม่คุ้นเคยกับการเขียน / อ่านหนังสือไม่ออก	31.6
♦ เกษตรกรไม่มีเวลา ไม่มาตามนัดหมาย	11.1
♦ ไม่เห็นความสำคัญของครูบัญชีอาสา เพราะเห็นว่าไม่ใช่ครูอาชีพจริง	3.8
♦ ระยะทางในการเดินทางไกล /ไม่สะดวกและมีค่าใช้จ่ายสูง	

การปฏิบัติงานของครูบัญชี : ด้านการติดตาม

การมอบหมายงานให้ครูบัญชี	ร้อยละ
♦ ทำเป็นหนังสือมอบหมายงาน	18.9
♦ โทรศัพท์	34.0
♦ เข้าไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน	17.5
♦ เจ้าหน้าที่มาพบที่บ้านด้วยตนเอง	34.1
♦ อื่น ๆ	3.2

วิธีการติดตาม	ร้อยละ
♦ เข้าไปติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน	48.2
♦ นัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง	32.9
♦ อื่นๆ	4.6

การวางแผนการติดตามของครูบัญชี	ร้อยละ
♦ มีการวางแผน	68.7
♦ ไม่มีการวางแผน	31.3

วิธีการวางแผนเข้าติดตาม	ร้อยละ
♦ นัดหมายล่วงหน้ากับกลุ่มเป้าหมาย	38.2
♦ ในพื้นที่เดียวกันก็ติดตามพร้อมกัน	19.2
♦ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย	14.5

วิธีการทำงานขณะเข้าติดตาม	ร้อยละ
♦ เรียกดูสมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย	74.5
♦ ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึก	69.1
♦ ให้คำแนะนำในการจดบัญชี	80.7
♦ คัดลอกข้อมูลจากสมุดบัญชีลงในแบบติดตามของกรมฯ	22.9
♦ ช่วยวิเคราะห์และการวางแผนการใช้จ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมาย	39.0
♦ อื่น ๆ	3.2

ปัญหาอุปสรรคในการติดตาม	ร้อยละ
♦ ทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง / ไม่เป็นปัจจุบัน ทำๆหยุดๆ / ทำแล้วขาดทุน ก็หยุดทำ	57.9
♦ ไปแล้วไม่พบตัวเกษตรกร / พบแล้วแต่เกษตรกรไม่มีเวลาให้	21.3
♦ เกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ เขียนไม่ถนัด	17.1
♦ เกษตรกรไม่เข้าใจการทำบัญชี ไม่คุ้นเคยกับการเขียน / อ่านหนังสือไม่ออก	17.0
♦ เกษตรกรลงบัญชีไม่ถูกต้อง / ขาดความมั่นใจ ในการทำบัญชี	10.4
♦ การจัดเก็บข้อมูลการติดตามตามแบบของกรมฯ มีรายละเอียดมากและยุ่งยาก ทำให้เกษตรกรไม่เปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงเพราะไม่ยากให้คนอื่นรับรู้ / กลัวเสียภาษี	10.1
♦ ครูบัญชีและเกษตรกรมีเวลาว่างไม่ตรงกัน	2.2

การปฏิบัติงานของครูบัญชี

ความรู้สึกที่ได้ทำหน้าที่ของครูบัญชี

- ♦ ภูมิใจที่ได้สอนเพื่อนเกษตรกรด้วยกันและสามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการทำบัญชีและพึ่งพาตนเองได้
- ♦ ประทับใจที่ได้เป็นครูบัญชีอาสา เพื่อจะได้รู้จักใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม
- ♦ ภูมิใจที่เป็นตัวอย่างการทำบัญชีครัวเรือน
- ♦ มีจิตอาสา ต้องการช่วยเหลือสังคมและเพื่อนเกษตรกรที่ขาดโอกาส
- ♦ ดีใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนหลายอาชีพ
- ♦ ขอขอบคุณกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ทำให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจการทำบัญชี

เทคนิคการสร้างเครือข่ายของครูบัญชี

- ♦ ประสานผู้นำกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างครูบัญชีอาสาที่มีความสามารถและสนใจเป็นแกนนำ
- ♦ ขยายเครือข่ายให้กว้างทั้งภายในและพื้นที่ใกล้เคียงของชมรม โดยเริ่มจากคนในครอบครัวก่อน
- ♦ ขยายเครือข่ายให้กับผู้ที่สนใจ โดยมีเจ้าหน้าที่ลงไปให้ความรู้อย่างจริงจัง และติดตามอย่างต่อเนื่อง
- ♦ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบตลอดเวลา โดยผ่านทางวิทยุกระจายเสียงของชุมชนหรือจากผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน / อบต.

อัตราค่าตอบแทนของหน่วยงานอื่นๆในการสอนบัญชีของครูบัญชีอาสา

หน่วยงาน	ค่าตอบแทนโดยประมาณ
1. กรมพัฒนาที่ดิน	ชั่วโมงละ 600 บาท
2. ธกส.	ครึ่งละ 500 บาท
3. กรมประมง	ชั่วโมงละ 500 บาท
4. สำนักงานพัฒนาชุมชน	ชั่วโมงละ 500 บาท

หน่วยงาน	ค่าตอบแทนโดยประมาณ
5. ปศุสัตว์	ชั่วโมงละ 300 บาท
6. ศูนย์ปราชญ์	ครึ่งละ 1,000 บาท
7. ศูนย์เรียนรู้	ชั่วโมงละ 600 บาท

วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของครูบัญชีอาสาตามแต่ละวิธีการเดินทาง

วิธีการเดินทาง	การสอนบัญชี						การติดตาม					
	เป้าหมาย	ค่าใช้จ่าย				$\bar{X}$ (ค่าเฉลี่ย)	เป้าหมาย	ค่าใช้จ่าย				$\bar{X}$ (ค่าเฉลี่ย)
	(คน)	ค่าอาหาร	ค่าน้ำมัน	อื่นๆ	รวม		(คน)	ค่าอาหาร	ค่าน้ำมัน	อื่นๆ	รวม	
เดินเท้า	1,352	4,570	-	8,060	12,630	9.34	340	3,140	-	200	3,340	9.82
รถยนต์ / จักรยานยนต์	12,282	101,165	119,211	44,352	264,728	21.55	14,150	52,175	84,335	20,330	156,840	11.08
จักรยาน	213	1,000	-	-	1,000	4.69	87	700	-	-	700	8.05
รถโดยสาร	31	600	-	40	640	20.65	10	500	-	-	500	50.00